

Le pouk, ki temelji na samoupravljalški socialistični vzgoji, je lahko dober

Solska vrata za učence poklicne gumarske šole so se pred dobrim mesecem zaprla. 42 učencev se je oddahnilo, za učiteljski zbor, posebno pa še za tov. Jožeta Kocijana, predstojnika šole, se je pravo delo šele začelo: izdelava analize učnega uspeha, poročil o realizaciji delovnega programa, priprave na zaključno konferenco in druga opravila, ki jih morajo učitelji izvršiti na koncu šolskega leta. Vprašala sem tovariša Kocijana najprej po učenem uspehu. Pokazal mi je že izdelani tabeli o učenem uspehu in zaključnem izpitu.

S tem uspehom ni bil zadovoljen. »Če bi ob uspehu povzel samo nekatere bistvene ugotovitve zaključne konference, moram poudariti, da uspeh kljub primer-

Nadalje je tovariš Kocijan omejenimi rutinskimi gibi, s katerimi lahko doseže normo, ker to ni njen osnovni namen. Naloga šole je, da spozna in seznanja učence s temeljnimi tehnološkimi in delovnimi zahtevami, ob katerih mora hkrati oblikovati proizvajalca s socialistično zavestjo, ki bo sposoben sedanji samoupravni sistem razvijati in prilagajati potrebam in koristim delovnega človeka. Če hočemo učenca vzgajati, oblikovati njegov značaj, moramo organizirati njegovo dejavnost, ustvariti mu moramo realno življenjsko situacijo ter usmerjati njegovo ravnanje v tej situaciji v skladu z vzgojnimi smotri: privzgojiti učencu umsko, estetsko in moralno kvaliteto.

Ko sem omenil vzgojni smoter, ne smemo pozabiti, da na učenčev osebno rast ne vpliva samo šola, ampak vsa okolica v podjetju in še posebno družina. Učenčev zavest ne oblikujemo samo

z besedami, pač pa z navajanjem konkretnemu boju za čim boljše na vzgojnem smotrom ustrezen način življenja. Mladina je zelo kritična in ne prenese nasprotij med besedami in dejanji. Zato moramo našo družbeno stvarnost pokazati takšno, kakršna je, mladino pa organizirano pritegniti h

konkretnemu boju za čim boljše samoupravljalško rast naše družbe. Menim, da je začrtana vzgojno izobraževalna pot tovariša Kocijana prava za učence, za Savo in za nas vse.

EMA PEVC

razred	Štev. učen.	izdelalo z odl. pd ob zd	skupaj št. %	ni izdelalo			skupaj št. %	sr. oc. vsj.	obisk v %
				1 n.	2 n.	3 n.			
I.	22	- 2 9 4	15 68,19	6	1	-	7 31,81	2,01	98,12
II.	20	- 3 8 5	16 80,00	4	-	-	4 20,00	2,55	95,08
	42	- 5 17 9	31	10	1	-	11		

Prisil- vilo	Neop. izost.	opr. v il. odl. pd ob zd	skupaj št. %	popr. izpit	ni opr.	niso opr. št. %	sr. ocena zaklj. predm. slov. ust. GS				
							GT	PD	GT	PD	GT
16	1	1 2 8 2	13 81,25	1	1	3 18,75	2,50	2,63	2,81	3,13	3,31

Rakovec Marjan prejema spričevalo o uspešno opravljenem tečaju, ki ga je IC organiziral za vratarje in čuvaše našega podjetja.

ni obliki (učenci so imeli en teden prakso in en teden teorijo) ni povsem zadovoljiv. Z večjim prizadevanjem in rednim vsakodnevno učenjem bi učenci kljub precejšnjim zahtevam učiteljskega zbora lahko dosegli boljši učni uspeh. Če bi primerjali uspehe naše šole s sorodnimi, bi ugotovili, da smo med zadnjimi, vendar pa smo po uspehu enaki štiriletnim srednjim šolam, kar dokazuje, da je učiteljski zbor pri obnavljanju predelane snovi nepopustljiv; pri tem izhajamo iz dejstva, da bodo absolventi šole v našem podjetju uresničevali zahteve sodobne tehnologije.

nega kabinetnega pouka sploh ni mogoče vpeljati. Jasno pa je, da se prave učne sposobnosti razvijajo v procesu dejavnosti, aktivnosti do učnega predmeta. »Tega pa ne moremo ustvariti samo s kredo in tablo!«

Z učnim kadrom je tov. Kocijan zadovoljen, vsaj kar se tiče prizadevanosti in nepopustljivosti. »Vendar predavatelji vse preveč poudarjajo izobrazbeni in premalo vzgojni smoter, ki ima v tej dobi na duševno in fizično rast mladega človeka še posebno velik vpliv. Zavedati se moramo, da šola ne more dati samo poklicnega delavca, z vsemi osvo-

Uspešno delo zahtevnega razgledanega in vestnega delavca; zato je naše izobraževanje nujno. Tega se zavedajo tudi delavci DE varnost podjetja zato je bil seminar dobro obiskan.

II. kongres samoupravljalcev preložen na maj 1971. leta

Obsežne priprave za sklic II. kongresa samoupravljalcev — Kongres preložen iz novembra letos na maj prihodnjega leta — Kongres mora biti delovni dogovor o bodočem razvoju samoupravljanja pri nas

c) Tretje tematsko področje obsega probleme z naslovom Materialni razvoj samoupravne družbe — osnova za povečanje življenjskega standarda delovnih ljudi — delovno skupino vodi tov. Kiro Gligorov.

d) Četrto tematsko področje zajema probleme z naslovom Krepitev vloge združenih proizvajalcev kot osnove za nadaljnji razvoj samoupravne družbeno-političnega sistema — delovno skupino vodi tov. Milentje Popović.

Uspeh II. kongresa samoupravljalcev Jugoslavije bo odvisen od temeljitosti in sistematičnosti priprav in od stopnje sodelovanja številnih družbenih činiteljev. V priprave so zato vključene številne delovne organizacije, ki so izdelale monografije o lastni samoupravni praksi in dale kongresu številne predloge in zahteve glede bodočega razvoja samoupravljanja. Da bi bilo mogoče številna vprašanja proučiti in rešiti ter zagotoviti delovno vzdušje na II. kongresu, je odbor za sklic in pripravo kongresa uvidel nujno potrebo in se odločil za preložitve kongresa na maj prihodnjega leta.

STEFAN MARCIJAN

VI. kongres Zveze sindikatov Jugoslavije je med drugim naložil Centralnemu svetu zveze sindikatov Jugoslavije obveznost, da s sodelovanjem vseh družbenih sil pripravi II. kongres samoupravljalcev Jugoslavije proti koncu letošnjega leta, ko praznujemo tudi dvajsetletnico samoupravljanja. II. kongres samoupravljalcev naj bi bilo nadaljevanje neposrednega dogovora jugoslovanskih delavskih svetov na kongresu. Z ustreznimi pripravami, izvoljenimi delegati, z aktualno vsebino in poglobljenim načinom dela naj izrazi stopnjo doseženega samoupravnega razvoja v preteklih 20. letih. Pri tem pa naj kritično premotri in oceni našo dosedanjo prakso in izkušnje, bistvene spremembe, pojave in težnje samoupravnega razvoja ter največ pozornosti posveti zagotovitvi pogojev in izhodišč za nadaljnji razvoj samoupravljanja.

Na osnovi analize dosedanjih izkušenj in na osnovi usmeritve bodočega razvoja samoupravljanja ter graditve samoupravne socialistične družbe mora kar največ prispevati k razvoju socialistične družbene misli. Ta kongres se namreč pripravlja in sklicuje v času, ko se v svetu — in to ne samo v industrijsko razvitih deželah — povečuje zanimanje za ideje in prakso samoupravljanja in za neposredno demokracijo. Zato nas ne čudi veliko zanimanje tujine za sam kongres, ki bo brez dvoma dal svoj prispevek h krepitvi ugleda naše države v tujini ter k nadaljnji krepitvi ideje o samoupravljanju.

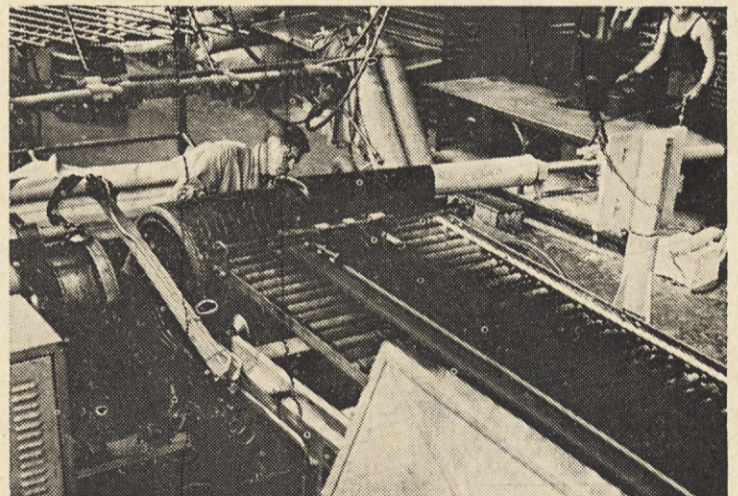
Da bi kongres uspel kot delovni dogovor samoupravljalcev, je odbor za pripravo in sklic kongresa

določil naslednjo vsebino dela na kongresu:

V uvodnem referatu bo tov. Edvard Kardelj prikazal osnovne značilnosti in najvažnejše izkušnje dvajsetletnega razvoja samoupravljanja v Jugoslaviji. Za uspešno predstavitev kongresne tematike pa so za posamezna področja samoupravljanja imenovane štiri delovne skupine.

a) Prvo tematsko področje zajema probleme z naslovom Nadaljnji razvoj in napredek učinkovitega samoupravljanja v delovnih organizacijah — delovno skupino vodi tov. Dušan Petrović — Šane.

b) Drugo tematsko področje zajema probleme z naslovom Razširjena reprodukcija in integracija na samoupravnih osnovah — delovno skupino vodi dr. Vladimir Bakarić.

Problem alkoholizma v industriji

Medtem ko smo si v zadnjem članku ogledali temeljni vzrok pojavljanja alkoholizma ter pogoje in nekatere posledice pretiranega pitja alkoholnih pijač na splošno, si sedaj ogledamo še nekatere vzroke alkoholizma v industriji.

V povojni izgradnji naše države je prišlo do temeljitih sprememb v socialno-ekonomskih odnosih, do sprememb v strukturi in načinu življenja. Nekeč kmetijska država je v nekaj letih naredila ogromen skok v smeri industrializacije, iz pretežno kmečkega prebivalstva se je v nekaj letih izoblikoval industrijski delavec.

Množična selitev prebivalstva iz vasi v mesta ter s tem v zvezi spremenjen način življenja, ki je postavjal pred »novopečenega« industrijskega delavca povsem nove zahteve, na katere se ta delavec ni imel časa postopoma prilagajati, srečanje z mehanizacijo, s hitrim tempom in povečano odgovornostjo pri delu, vse to je bilo pogoj za nastanek mnogih problemov v vsakdanjem življenju. Mnogi od teh delavcev niso bili sposobni normalno reševati nastale konflikte in so se

zatekli k alkoholu, k pijači, ki v nekaj minutah spremeni vse težave in skrbi v veselo brezbriznost.

Eden od vzrokov pretiranega pitja alkoholnih pijač je verjetno tudi skrita bojazen, ki izhaja iz delikatnosti dela, ki ga delavec opravlja in iz pogojev, pod katerimi se delo izvaja. Zlasti velja ta domneva pri delavcih, ki delajo na delovnih mestih, na katerih je stalno prisoten občutek nevarnosti dela.

Ko že govorim o pogojih dela, ne morem mimo različnih klimatskih in fizioloških pogojev, pod katerimi se delo opravlja. Pretirano potenje povzroča pri mnogih delavcih, ki delajo v neugodnih klimatskih razmerah in ki nimajo organizirane pravilne nadomestitve izgubljene tekočine, močno žejo, katero mnogi potešijo najčešče s steklenico piva, ki pa gotovo ni osamljena.

Alkoholizem v industriji pogojujejo tudi mnogi nejasni in nerazčiščeni odnosi na relaciji delavec — predpostavljeni in nerazčiščeni konflikti, ki iz teh odnosov nastajajo. Mnogi alkoholiki bi ne postali bolniki te vrste, če bi bilo malo več razumevanja v medsebojnih

odnosih, zlasti s strani predpostavljenih. Na drugi strani pa neprimerno socialno obnašanje alkoholikov v delovni sredini povzroča česte konflikte alkoholika s predpostavljenimi in s sodelavci, kar kali skladne odnose v grupi, destimulira in zavira razvoj delovne grupe. Člani grupe postopoma izgubljajo pozitivno čustveno stališče do dela in ne usmerjajo vse energije na delovne naloge. Postajajo nemotivirani za delo, neprilagojeni delovnim nalogam, izogibajo se sodelovanju, težko se znajdejo in često so izpostavljeni sporom z drugimi sodelavci delovne organizacije. Če ni odstranjen vzrok (ali vzroki) takšnega ravnanja grupe, bodo kmalu tudi nekateri člani grupe posegli po alkoholu, da bi z njim odstranili občutek, da jih okolica ne sprejme ali celo zavrača. Tako lahko tudi samo en alkoholik v delovni grupi s svojimi izpadi povzroči dezorganizacijo grupe. Takšni primeri so sicer redkejši, večina namreč prevlada pozitivni mentalnogijski vpliv grupe, kar je tudi neobhodno, če se naj delavec, ki je zašel v osebnostne težave, prilagodi svoji okolici.

Govorili smo o čestih nesrečah pri delu, katere lahko pripišemo alkoholu. Mnogi avtorji smatrajo, da nekateri alkoholiki podzavestno celo iščejo izhod v nesreči, ker se pač ne morejo znajti na drug način. Čeprav je ta trditev na prvi pogled neumestna, pa jo na drugi strani lahko delno celo sprejmemo, zlasti če se ponovno spomnimo na to, da so alkoholiki večinoma neprilagojeni in psihopatske osebnosti. V teh primerih predstavlja nesreča pri delu obrambni mehanizem oziroma neke vrste urnik pred delovnimi obveznostmi, ki so večinoma precej velike. Na tak način se je alkoholik izognil delovnim dolžnostim, 100% nadomestilo osebnega dohodka pa ga k podobnim korakom celo stimulira. V večini primerov so psihični motivi, ki doprinašajo k nesrečam pri delu, sicer neodvisni od volje, podzavestni, nejasni in skriti, posledice teh motivov pa so zelo pomembne.

Čeprav je vpliv alkoholizma na primeru koristi tako posameznikom kot celotnemu kolektivu. Kolektivu zaradi ekonomskih izgub, do katerih lahko pride, posamezniku zaradi tega, ker je srečencu, kot delovni organizaciji v celoti. Znak, da gre verjetno za pojav alkoholizma, je tudi često izostajanje z dela in s tem v zvezi vsa mogoča in nemogoča »opravičila«, da so česta kratka bolovanja, postopen upad delovne storilnosti in kvalitete dela, pogosti konflikti z delovno okolico, česta utrujenost pri delu, spremembe v zunanjem videzu, pritožbe s strani družine itd. Mnoge od naštetih znakov je težko opaziti, gotovo pa smo pri zmanjšanjem delovnem učinku (navidežno brez vzroka) takoj upravičeni pomisliti na alkoholizem. Hitro ukrepanje v takem

(Se nadaljuje)

Pišejo nam iz JLA

Pri prebiranju vašega lista obujam spomine na dni, ki sem jih preživel med vami. Med obilico člankov, ki jih vse z zanimanjem preberem, je moja pozornost najbolj pritegnila rubrika Pišejo nam iz JLA. Odločil sem se, da tudi sam nekaj prispevam.

10. mesec že teče, odkar sem v vojski, in še enkrat toliko jih bo, predno bom odložil vojaško suknjo.

Vaše glasilo mi je v veselje, saj me kot vojaka seznanja z dogajanjem iz okolja, v katerem sem živel. Čeprav sem blizu doma in obiski niti niso redki, mi dnevi tečejo prepočasi in težko čakam, da se bom vrnil in zopet prijel za delo.

Ob koncu pisma pozdravljam vse sodelavce polizdelkov pnevmatike in želim celotnemu kolektivu še vnaprej veliko uspehov.

Kljub temu, da nisem mojster peresa, upam, da moje pismo ne bo končalo v košu.

Lep pozdrav!

Stane Lamovšek, v. p. 1356/6, Postojna

Oglasila sta se nam še Ciril Vidmar, v. p. 9858/6 iz Batajnice v Srbiji in Bojan Bogataj, v. p. 3973/5 iz Novega mesta, ki nas naprošata, da bi jima pošiljali časopis. Obenem pozdravljata vse svoje sodelavce in nam želita prijeten dopust.

Prvič se oglašam iz Siska. Tu sem že četrti mesec. Mislim, da je vojaku najtežje to, da dnevi tečejo tako počasi — kljub temu, da imam vedno dosti dela in le malo prostega časa. Vsak prost trenutek izkoristim za branje.

Ne vem, kaj naj napišem o vojaškem življenju. Mislim, da tiste, ki so vojaško suknjo že nosili, to ne bi zanimalo, tisti, ki pa jih to še čaka, bodo pa že sami spoznali, kako se služi domovini.

Ob koncu pozdravljam vse člane kolektiva, posebno sodelavce v avtopnevmatikarni — potniška konfekcija, tov. Ponebška in tov. Grčarja in vsem želim čimveč delovnih uspehov.

Tebi, urednik, pa se zahvaljujem za pošiljanje časopisa.

Stanko Mavčec, v. p. 2901/4, Sisak, Hrvatska

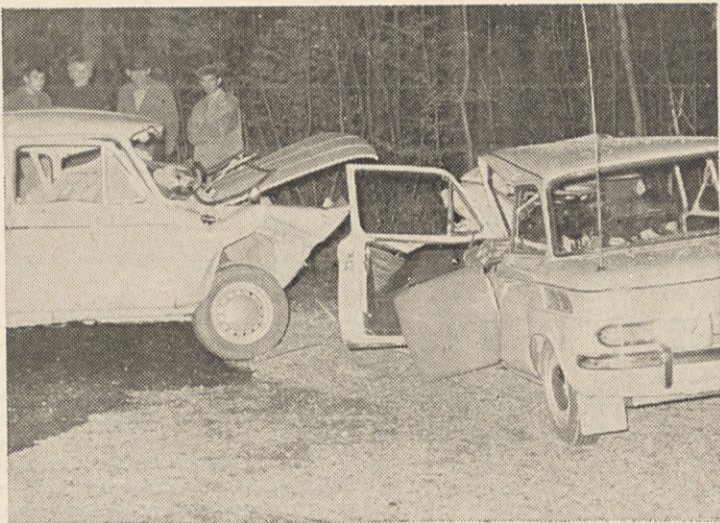
DRAGI VOJAKI!

Lepa hvala za pisma, pozdrave in želje za prijeten dopust.

Upam, da ste ta čas, ko smo mi planinarili, se kopali ali potovali, vi pa služili domovini, prejeli od svojih domačih, od prijateljev in znancev kup razglednic in pisem.

Lep pozdrav!

UREDNIK

Alkohol, alkohol!! Če ne bi bilo tega zla, bi bil marsikateri zakon srečen, marsikatero življenje ohranjeno, marsikatero otroštvo lepše.

Ekipa prve pomoči - odlično

Občinski odbor RK Kranj je v zimsko spomladanskem času posvetil precej časa in prostora organizaciji tečajev prve pomoči.

Prva pomoč in samopomoč je ena od prioritarnih nalog RK. Nesreče so na žalost še vedno v porastu, zlasti v cestnem prometu, pa tudi v delovnih organizacijah, v industriji in drugod. Še posebno je pomembno in koristno, da spričo okoliščin (potres, poplave, požari...) kar največ ljudi usposobimo za takojšnje nudenje prve pomoči ranjenemu.

Prejšnji mesec je republiški odbor RK Slovenije organiziral II. republiško tekmovanje ekip v nudenju prve pomoči. Tekmovanje je bilo v Novem mestu in se ga je udeležilo 33 ekip iz prav toliko občin. Iz Kranja je sodelovala ekipa prve pomoči civilne zaščite tovarne Sava, ki je pokazala zelo solidno znanje v teoretičnem in še zlasti v praktičnem delu prve pomoči. S tem je dosegla odlično prvo mesto v republiki. Za njen uspeh je prejela velik prehodni pokal republiškega odbora RK Slovenije.

GLAS

Gasilsko tekmovanje v počastitev praznika občine Kranj

V soboto 1. avgusta je bila v počastitev praznika občine Kranj praktična vaja gasilskih industrijskih društev iz Kranja. Vaja je bila v obratih tovarne Iskra.

Na kraj požara ki se je iz oddelka širila v oddelek plastičnih mas in bakelitnice, je prva prispela gasilska desetica iz Tekstilindusa. Samo dve minuti za njo pa še savska. Savčani so

zaradi dobre izurjenosti in opremljenosti prvi pričeli gasiti požar.

Vaji so prisostvovali — kot opazovalci, funkcionarji občinske gasilske zveze Kranj in inšpektor gasilske zveze Slovenije tov. Milan Verhovec, ki je po končani vaji pozdravil udeležence in gasilce opozoril na napake, ki so se pojavile pri vaji. Tov. Verhovec si je tudi ogledal gasilne naprave v

Savi, v obratu II in pohvalil naprave v novem črpališču ter savske gasilce povabil na republiško tekmovanje.

V nedeljo, 2. avgusta pa je bilo na stadionu Stanka Mlakarja tekmovanje gasilskih emot za pokal občine Kranj. Tekmovalo je 9 desetina moških in 5 desetina pionerjev. Savski gasilci so zasedli prvo mesto in tako osvojili pokal. Drugo mesto so osvojili gasilci iz Tekstilindusa, tretji gasilci iz Dupelj, itd.

27. septembra bo zaključno tekmovanje za leto 1970 vseh vrst industrijskih gasilskih emot za zlato gasilsko sekirico in srebrno ter bronasto značko. Upamo lahko, da bodo eno od teh trofejev dobili tudi savski gasilci. Želimo jim veliko uspehov!

IVAN PETRIC

NAGRADNA SKANDINAVSKA KRIŽANKA

Prejeli smo 33 rešitev (2 sta prispeli prepozno), izmed katerih smo izžrebali naslednje reševalce:

Tilda JEREB, Kranj, Koroška 12/I — 1. nagrada 70,00 N din.

Marinka SIFRER, Zabnica 26 — 2. nagrada 50,00 N din.

Anica RAVNIK, razvojni laboratorij — 3. nagrada 30,00 N din.

Bogdan RAVNIK, razvojni laboratorij — 4. nagrada 20,00 N din.

Angelca CEFERIN, Kranj, Krašnova 5 — 5. nagrada 10,00 N din.

Nagrajencem iskreno čestitamo!

DELO
KOMUNIST
Journal
DELAVSKA ENOTNOST
naši razgledi

Vzpon na Petzek in Grossglockner

Planinci smo imeli v načrtu za letošnje leto vzpon na Petzek in Grossglockner. Že dalj časa smo se na to pripravljali in 13. julija je odšla skupina trinajstih savskih planincev in alpinistov preko Ljubelja, Celovca, Beljaka do Mört-schacha v Tirolah.

Od tu smo se še isti dan podali do Wangenitzseehütte, kjer ima holandska planinska sekcija svojo kočvo v sklopu avstrijske planinske zveze. Ta je na višini 2508 m in je na krasni legi, kjer jo obkrožajo

vrhovi Schobergruppe. Pod kočvo približno 50 m je prelepo jezero Wagenitzsee. V tej koči vlada vzoren red in čistoča. Tudi cene jedil in pijače niso bile pretirane, če jih primerjamo v naših planinskih kočah. Med potjo do kočve se bohotijo prekrasni rododendroni z živordečimi košatimi cvetovi. Tudi vodna kreša raste v višini 2100 m, kar je nekaj izrednega.

Skale tirolskih gora niso tako lepe kot naše apnenčeve, ker so precej temnejše, pač pa jim da

poseben čar njihovo zelenje in manovje, ki se lepo podaja z njihovo temno varvo. V koči smo prespali, zjutraj oo petih pa smo jo odrinili na Petzek. Med potjo smo nateleti na čredo ovac, ki je za planince vedno lep motiv. Po dveh urah in pol smo prišli na vrh, 3283 m visoko. Med vzponom ni bilo nobenih ovir, ker ni bilo ledu in tudi dostop ni bil težak. Na vrhu smo se najprej okrepčali in »opravili« fotografije obveznosti, ogledali okoliške vrhove, kjer je 37 tritisočakov. Posebno lep razgled je bil na Grossglockner, naš glavni cilj. V duhu smo že plezali nanj, toda le od daleč. Vreme je bilo razmeroma lepo in toplo, tako da nas ni preganjal mraz, pač pa čas. Tako smo se po dveh urah z vrha vrnili v kočvo. Tu smo počastili uspešen sestop in se podali v dolino, kjer nas je čakal naš šofer Ivan, ki se je tudi podal do kočve v letnih čevljih. Med potjo nas je pozdravila nevihta. V Heiligenblutu smo si ogledali znano prelepo turistično vasico in nadaljevali pot po grossglocknerski cesti do ledenika Pa-sterze, kjer se je končala naša vožnja z avtobusom. 20 m hoda je do kočve Hofmanhütte, kjer smo v terek prespali. Od tu je glavno izhodišče na Grossglockner. Zvečer smo opazovali nebo v upanju, da bo lepo vreme.

Pređen smo legli smo pripravili vse potrebno, da se zjutraj ne bi preveč mudili. Sredi noči se je že slišalo grmenje nevihte in plazov. Ob 3. uri vstanemo in pogledamo skozi okno. Gromska strela, kako žalosten pogled! Vsi vrhovi zaviti v meglo in tudi v dolini se je vlekla

zlovešča megla. Sklenili smo, da malo počakamo, a ni bilo potrebno. Dež z močnim vetrom se je spremenil v snežni metež, tako da je v kratkem vse pobelil. Z Grossglocknerja so se vedno znova vračale skupine alpinistov iz prejšnjega dne, ki jih je vreme prisililo k uniku. Sedaj smo imeli 13. julij — 13 planincev. Trinajstka nam jo je pošteno zagodla. Vračali smo se v sredo, 15. julija. Kljub našemu neuspehu je bilo v avtobusu vedro razpoloženje, ker sta za to skrbeli predvsem tov. Verbič in Hudo-vernik. Glavna tarča je bil simpatični Besničar »Vunderšen«. Le-ta zaradi zlate rebule ni več znal slovensko. Vračali smo se preko Lien-za, kjer smo si ogledali mesto. Od

tu je lep razgled na Dolomite, a na žalost jih skozi meglo nismo videli. Nato smo se preko Beljaka vrnili v domovino. Od Beljaka do Martuljka je bilo vse pobeljeno od babje jeze. Gotovo so se žene jezile, ker smo se predčasno vrnili. V Martuljku smo vse to malo zalili, se pokrepčali, da smo lažje prišli do doma; čeprav nas je bilo 13, smo bili vedro razpoloženi in kljub temu, da se je vreme zarotilo proti nam, nismo bili slabe volje. Planine dajo človeku vedrino, če tudi naletiš na težave. Na žalost se le premalo ljudi tega zaveda.

Torej, dragi planinci, jutrišnji dan bo lepši!

RAFKO ZORN

Kdor ljubi lepoto, gore in čisti zrak naj nam se pridruži — so pod to sliko pripomnili naši planinci.

Naši planinci med izletom na Grossglockner in Petzek.

Ivan Škofic o Londonu

(Nadaljevanje in konec)

Za boljše poznavalce zgodovine in umetnosti je dovolj paše v raznih muzejih — naj omenim samo muzej voščenenih figur Madame Toussand — galerijah, gledališčih, operah in koncertnih dvoranah, za ljubitelje čistega zraka pa lepo urejeni in obsežni parki, zoološki vrtovi in igrišča. Središče mesta je zelo živahno, posebno ob večernih urah in ob sobotah popoldan, ko se nagnete po večjih ulicah mladina z vseh koncev Londona. Tu sem spoznal, da so naši beatniki, hippyji in teenagerji skromni začetniki v primerjavi z angleškimi kolegi. Tu sem se začel spraševati, če je vrsti različnih frizur in brad, oblačil in obeskov sploh kje konec. Srečal sem vse od traperjev, indijancev, menihov do žensk, ki niso ženske le zaradi las čez ramena, ampak so tudi v ženskih oblekah, ki segajo do gležnjev. Izdaja jih moška hoja, včasih jih pa tudi nič ne izdaja in sem dostikrat mislil, da sem srečal žensko, ne pa beatnika in se tako sploh nisem imel čemu čuditi.

Omembe vredni so tudi »govorniki« v Hyde Parku in v bližini Trafalgar Square: kdorkoli se spomni (po mojem mišljenju je največ takih, ki jih je šef v službi ali pa žena doma razjezila, pa niso upali ugovarjati), se povzpne na majhen oder in »drži govor« o čemerkoli: o religiji, o vzgoji otrok, o politiki, o nabiranju gob itd. Poslušalci ga navadno malo dražijo ali pa ga sploh ne opazijo in govori v prazno. V obeh primerih se lahko razgovori do mile volje in gre pomirjen domov.

Pa še malo o mestnem prometu. Promet se — kot v vsej Angliji — odvija po levi strani in kolikor vem, še nič ne mislijo na to, da bi ga postavili na drugo stran. Glavno prometno sredstvo je podzemna železnica, ki ima sedem linij, katere se prepletajo skoraj pod vsem mestom. Doslej sem videl le še moskovski metro, s katerim se londonski po lepoti sploh ne da primerjati. Edino, kar mi bo glede metroja ostalo v spominu je močan preprič, ki je mogoče poleti prijeten, pozimi pa vse prej kot to.

Metroju sledijo avtobusi, ki so večinoma nadstropni in imajo toliko linij, da jih v enem mesecu nisem mogel spoznati.

Avtomobilski promet je zelo gost, posebno med 9. in 10. uro dopoldne in med 5. ter 7. uro popoldne. Takrat se pride peš veliko hitreje, kot z avtom, razen če vozniki najdejo kake stranpoti, po kateri se lahko uide. Kdor je navajen videti vozila na desni strani, ima neprijeten občutek, da se bo ta ali oni avto zaletel v nasproti

vozečega. Prometnih nesreč je za tako veliko mesto malo, vozniki so zelo obzirni do pešcev, posebno do mater z otroki, ki jih ne pustijo čakati pred prehodom za pešce.

Angleži so znani ljubitelji živali in zato naj — kdor rad izjavlja, da ima »pasje« življenje — izpusti angleške pse, ki živijo kot lordi. Psi ima skoraj vsaka družina in psi so z zakonom baje bolj zaščiteni pred maltretiranjem kot otroci. Če pes koga ugrizne, je lastnik kaznovan le v primeru, če se dokaže, da je vedel za slabost svojega miljenca, to je, da je že doživel »prvi ugriz«. Pravijo, da zaradi tega nihče ne upa napisati na ograjo, da ima »hudega psa«. Na TV zaslonih je za pasjo in mačjo hrano skoraj toliko reklame kot za ostale artikle.

Angleška gostoljubnost za naše pojme ni na zavidanja vredni višini. Prav tako sem se razočaral nad uglajenostjo, če izvzamem trgovce, katerih ljubeznivost je tem večja, kolikor več denarja jim puste. Znajo sicer rabiti različne vljudnostne fraze, vendar se človek ne more znebiti občutka, da je to bolj jezikovna posebnost kot pa potreba prirojene vljudnosti.

Ob koncu še nekaj o vremenu, kar dokazuje, da se nisem »poangležil«, kajti Angleži pričnejo vsak razgovor z vremenom. »Danes je lepo vreme, ne?« ... »Da, zelo prijetno...« — to so prve fraze, ki jih Angleži rabijo takoj za »dobro jutro«. To je najbrž zato, ker je lepo vreme pravzaprav redkost, vendar so sčasoma izgubili kriterij in je »lepo vreme« vedno, kadar po naše ni zelo grdo.

Povprečna letna temperatura v Londonu je 10°C, niha pa med 4 in 16°C. Oblačnih dni je več kot sončnih, pravzaprav bi se lažje reklo sončnih ur, ker zaenkrat še nisem doživel sončnega dne od jutra do večera. Sneg je tudi pozimi redkost — če pa že pade za ped, pa navadno ne ostane več kot tri dni. Dežja je dovolj in statistiki pravijo, da ga mesečno pade 8 do 12 cm, brez bistvenih razlik v letnih časih. Prehodi od jasnega vremena do dežja so zelo hitri in pogosti nekajkrat na dan. Megla, po kateri je London tako znan, je dostikrat gostejša in dolgotrajnejša med Medvodami in

Naklom. Londonska industrija je namreč pred nekaj leti zelo učinkovito poskrbela za filtracijo dima (baje po direktivi »od zgoraj«) in pravijo, da se je to občutno odrazilo na gostoti, »smoga«.

S tem zaključujem svoje vtise z otoka, ki so zbrani na principu »malo tega — malo onega«. Seve-

da je še mnogo drobnih zanimivosti, ki pa bi jih lahko opisal le nekdo z večjim darom opažanja in večjim smislom za zanimivo opisovanje. Med »čakanjem« na objavo svojih vtisov se je tov. Škofic že vrnil med nas. Upamo otko, ki so zbrani na principu »malo tega — malo onega«. Seve-

London in tri znamenitosti — Big Ben, parlament in most čez Temzo.

Zahvale

Ob smrti moje mame se iskreno zahvaljujem sodelavcem finančne službe za darovani venec in izrečeno sožalje.

MARINKA VALJAVEC

Vsem, ki so mi ob smrti moje mame stalj ob strani, mi pomagali v dneh njene dolgotrajne in težke bolezni, se iskreno zahvaljujem.

Posebno zahvalo dolgujem sodelavcem avtopnevmatikarne, zdravstveni in socialni službi ter vodstvu podjetja.

MARIJA ŠVEGELJ

Ob odhodu v pokoj čutim dolžnost, da se zahvalim vsem sodelavcem za prijetno sodelovanje — kolektivu pa ŽELIM veliko delovnih uspehov.

HANEK DRASAK

Potrošniki nam pišejo

Zahvaljujem se vam za ekspanzivnost in polno razumevanje ki ste ga izrazili do svojega potrošnika.

Hvala in vsemu kolektivu lepe pozdrave.

MILAN KOSANOVIĆ, Pančevo

Op. ur.: Tov. Kosanoviću je Sava poslala nove avtomobilske plašče 5.20 x 14 zaradi reklamacije

Nmav čez izaro, nmav čez...

Za letošnji 4. julij, Dan borca, so naši člani ZB NOV obiskali stare koroške borce in grobove padlih v Svečah in Velikovcu. Vodji izleta sta bila dva Kranjčana, koroška prvoborca, tov. Pavle Bajželj in Silvo Ovsenk.

Veselega razpoloženja ni kalil niti dež, ki je vztrajno lil ves dan. Za posebno veselje pa je poskrbel harmonikar Francelj.

Koroško poznam toliko, kolikor jo vsi poznamo: vem, kje se kaj ceneje kupi, kje se da dobro okopati, popiti pivo. Toda žal je ne poznamo take, kakršno bi morali poznati: Koroško, kjer je še polno starega slovenskega življa, tisto Koroško, ki je dala vse od sebe, da bi lahko svobodno živela skupaj z nami, Koroško, za katero so umirali borci, pa se vendar niso uresničile njihove želje. Danes je Koroška z vsakim dnem bolj nemška. Zal, zares, žal!

Pred nami se je nad Dravo prikazal grad Humprek, mogočen in temen v tem dežju. S kakšnim navdušenjem so koroški borci takrat med vojno pripovedovali: »Na Humpreku bo naša slovenska koroška vlada, ko bo svoboda. Ne v Celovcu! Na Humpreku bo visela naša zastava!« Humpreškimi graščakom je skoraj vsa Koroška delala tlako. Iz roda v rod je šla sekira, iz roda v rod so tod zanj sekali Korošci, iz roda v rod se je večala mržnja do gospodarja. Zato bodo vladali na Humpreku zdaj oni. Imeli so ga v rokah, toda malo časa.

Vozimo se skozi Borovlje, Apače, Miklavčevo, Dobro vas, Velikovec. Kako lepe so te koroške vasi, vse v cvetju.

Ustavimo se v Sentrupertu. Spomenik 85 padlim borcem, padlim v tem okoliščju, so neki naši prenapeteži — emigranti razstrelili. Žalosten je pogled na kup razvalin.

Vodja v našem avtobusu je tov. Pavel Bajželj. Med vojno je bil član okrajnega komiteja Celovca in je bil od leta 1943 tu naš politični delavec. Poznana mu je vsaka hiša, vsaka stezica:

»Tule smo likvidirali zloglasnega župana, tamle v tistile hišici pa je stanovala neka šivilja, ki je vsak naš korak takoj prijavila na žandarmerijo. Potem smo ji pa dali vetra! Nekega dne smo že zjutraj prišli v vas in naravnost k njej. Znotraj smo stražili

Silvo Ovsenk v prvem avtobusu sta še danes tesno povezana s temi ljudmi. Poznata več koroških borcev, kot jih poznajo Korošci, ker sta delovala v zelo širokem okoliščju, domačini pa vsak le blizu doma.

Približali smo se Ojstrici. Grad z nešteti stolpiči je kot zrasel iz pravljice. Zgradili so ga takrat v bojih proti Turkom. Zgodovina pravi, da so Turki prišli do pomočja gradu, ki so jih Slovenci odbili in Turki so se menda obrnili domov. Na gradu je zanimiv muzej. Vendar smo imeli premalo časa, da bi si ga pobliže ogledali. Tako je pravljčen, da sem samo pričakovala, kdaj se bo na potki k njemu prikazala Alice iz Pravljične dežele s kužkom, boječim levom in ptičjim strašilom ter kdaj bo črna coprnica piskajoče zavila okrog najvišjega stolpa na metli.

Pa pustimo pravljice. Pod gradom smo se odžejali in se odpejli naprej do vojvodskega stola. Ves teman in moker sameva v suličasti ograji in obdan z drevjem. Ko bodo po vsej Koroški še zadnje slovenske napise zamenjali z nemškimi, in ko nihče več ne bo hotel in ne znal govoriti slovensko, bo, upam, ostal vsaj še ta kamen in pričal o nekdanjem slovenstvu v teh krajih.

Na hribu, tik nad vojvodskim stolom se dvigata zvonika Gospe svete.

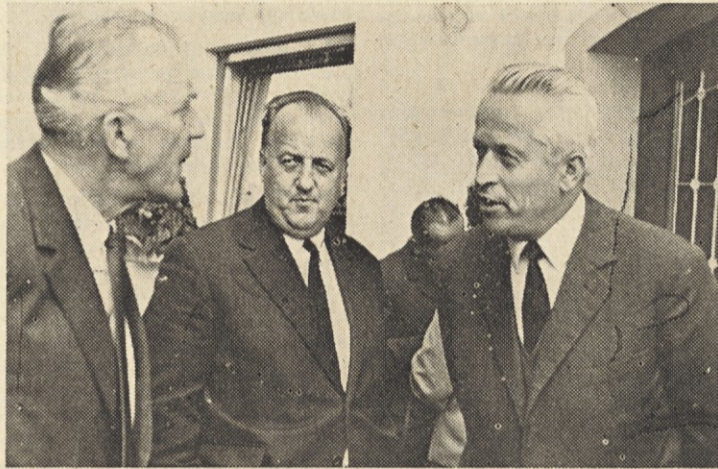
»Ko bomo izstopili vas prosim, da ne greste v tisto gostilno precej pri cerkvi. Tam nam niso naklonjeni. Ne marajo Slovencev. Pojdimo raje v vsako drugo!« je dejal Pavle, ki dobro pozna te razmere. »Duhovnik pri Gospe sveti je menda naš emigrant in zelo sovraži vse, kar je naše, gostilničarka pri cerkvi pa mu je zelo naklonjena.«

Stara in lepa je cerkev pri Gospe sveti. V neposredni bližini cerkve stoji stara slovska krstilnica, kjer so očiščevali in krstili pogane. V cerkvi je bila pravkar poroka in duhovnik je govoril mladoporočencema. Menda se tudi veliko naših ljudi hodi poročat v to cerkev.

Nadaljujemo pot skozi Celovec po Razgledni cesti v Bilčovs. Tu živi in dela Janko Ogris, ki je bil letos edini Slovenec izvoljen v koroški deželni zbor. Ogrisovi so bili leta 1942 vsi izseljeni v Nem-

Njegovega očeta, ki je bil leta 1932 prav tako kot sedanji sin, v deželnem zboru in župan, smo našli pred hišo s knjigami v rokah: slovensko-nemški slovar je nosil in slovenski slovarček tujk. »Veste, našo knjižnico urejam, pa prenašam te knjige.« Pri srčno se je pozdravil s Silvom in Pavletom, starima znancema ter našimi borci. V gostilni je kmalu zadonela naša pesem.

Mladega gospodarja sem našla v točilnici. »Povejte mi no, kako pa je sestavljen ta koroški deželni zbor?«

Koroški prvoborec Karel Prušnik — Gašper v razgovoru z udeleženci izleta.

»V njem je 36 poslancev: 20 jih je iz socialistične stranke, 12 iz ljudske (to so klerikalci) in 4 svobodnjaki.«

»Ime svobodnjak bi jaz razumela kot npr. komunist ali sličen napreden človek?«

»Ne, ne, ravno obratno. To so hitlerjanci, nacisti. K sreči so v manjšini!« Človek kar razumeti ne more, da je še kje na svetu nacizem oz. hitlerjanstvo uradno priznано.

»Kako pa so zastopani komunisti?«

»Komunisti v deželnem zboru nimajo nobenega predstavnika. Imeli so ga, letos pa je še ta izpadel.«

»Kaj menite, boste lahko izvojevali kakšne pravice koroškim Slovincem?«

»Sam ne bom prav ničesar mogel. Toda kot član socialistične stranke se bom boril za pravice koroških Slovencev v okviru stranke, ki potem mora to izbojevati pri deželnem zboru. Če imajo socialisti večino, če se med seboj dobro pomenijo, stvar uspe, sicer pa propade.«

»Kaj ste pa na primer obravnavali na zadnjih sejah deželnega zbora?«

»Predvsem gospodarska vprašanja: turizem, naselitev industrije v te odročne kraje. Snago voda: saj veste, če je dosti turistov, se tudi voda maže.«

»Kakšno industrijo pa bi naselili tu?«

»Phillips, Siemens. Če bi ne bilo turizma, bi bila tu velika brezposelnost. Zato moramo misliti tudi na to, da bi ljudi zaposlili. Seveda pa imamo namen tu še obdržati tujski promet.«

»Dobro se držite!« mu še zaželimo.

Opazno je bilo, da preko Gur asfaltirajo ceste, ki so bile doslej slabe in urejajo lepa parkirišča, kar je verjetno že uspeh prav novega poslanca, ki je dobil podporo pri socialistični stranki.

V vasi Sveče smo obiskali grob narodnega heroja Matija Verdника-Tomaža. V zadnjih dneh vojne je bil tu v bližini hudo ranjen. Nihče mu ni mogel več pomagati. Tu ob Dravi in v tej dolini, za katere osvoboditev se je boril, je našel svoj zadnji počitek. Ob grobu je spregovoril koroški prvoborec, sedaj predsednik Zve-

že koroških partizanov Karel Prušnik-Gašper, od naših pa tov. Kopic.

V Sentjanžu smo se v neki slovenski gostilni sestali še z ostalimi koroškimi partizani.

Tu je bil tovariš Janez Weiss, med vojno član pokrajinskega odbora OF. S partizani je delal od leta 1943. Pripovedoval mi je o tem, kako je kar v civilu partizanal po Rožni dolini, spravljal ljudi v partizane, ob koncu vojne razoroževal kar sam cele skupine Nemcev in kako sta s Pavletom na trgu Sv. Duha v Celovcu poročala Angležem o partizanski zasedbi na Koroškem.

Povejte mi no kaj o slovenstvu na Koroškem danes.

»Ja, bolj žalostno je. Slovensko govorijo med seboj le starejši. Mladina se pa hitro ponemči: v šoli, pa tujski se priselijo. Vsak, ki pride sem, ne gre več od nas.

Tov. Prušnik je ob slovesu dejal: »Naša zgodovina je tesno povezana z vami. Imamo globoko človeško potrebo po medsebojnih stikih. Brez vas bi bili danes kaj malo pomembni na Koroškem. Ko so pri vas zapokale puške, so tudi tu, 1945. leta, ko ste bili osvobojeni, smo bili tudi mi. Toda tisto svobodo, kot jo imate vi, mi ne uživamo. Imamo jo le toliko, kolikor si jo sproti priborimo.«

Posebej se je zahvalil še za letovanje koroških borcev ob našem Jadranu, ki jim ga je omogočilo naše podjetje.

Tako je danes na slovenskem Koroškem.

Korošce vedno boli, da se naši mučijo s svojo nemščino, v resnici pa se do Celovca in še naprej lahko pomenite v slovenščini. Ko greste čez mejo, se zavedajte, da je bil Celovec dolgo žarišče slovenske kulture daleč pred Ljubljano. Trgovci v Avstriji danes že iščejo za svoje lokale ljudi, ki znajo slovensko. S tem, ko mi slovensko govorimo, pomeni to za slovenske Korošce med drugimi tudi novo delovno mesto za našega človeka.

Res je, da žive ljudje tu pod močnim vplivom germanizacije, vendar so vasi v bližini Železne kaple, Sela, kjer živi starejša generacija, ki še danes ne zna nemško.

Deželo polepsajo kužna znamenja, te prijetne, s skodlami pokrite kapelice. Sedaj so prenovljene in barva na freskah v vdolbinah je tako sveža! Postavljajo tudi nove, toda napisu so nemški. Ko bo ta spomenik dobil patino, morda že čez 10 let, in bo izgledal star, bo imel človek občutek, da je to že od nekdanjega nemško. Ko bi jih vsaj brez napisov pustili, če že ne dajo slovenskih! Tu je v precejšnji meri vključena cerkev, ki hoče prikazati nemški videz slovenskega dela Koroške.

Med zadnjimi je prisedel k nam tovariš Florijan, Lapuš, predsednik združene zveze s Koroško. Z osmimi otroki je bil izseljen v Nemčijo. Toda premalo časa je bilo, da bi se pomenila tudi z njim.

Tovariša Weissa sem še vprašala, kakšne pravice ima Slovenec na delovnem mestu.

»Oficielno imamo sicer vse pravice, pozna pa se to v službi. Npr. tovarna akumulatorjev je last Nemca iz Reicha. Če vedo, da kdo deluje kot Slovenec, ga že pritisnejo. Kmeta sicer ne morejo dosti, skušajo ga pa tudi.«

Ko se vračamo proti domu, premišljam o tem našem življenju na Koroškem. Zelo si pri-

Vodiča Pavle in Silvo v družbi s sedanjim poslancem Koroškega deželnega zbora Jankom Ogrisom in njegovim očetom, ki je bil zadnji slovenski poslanec pred II. svetovno vojno.

pri vratih. V hišo smo pustili vsakega, ven pa nobenega. Do večera se jih je nabralo, da je bila hiša nabitno polna. Saj veste, bila je šivilja, pa so ženske hodile k njej. Ko teh ni bilo domov, so jih domači prišli iskat. Šivilja nam je ves dan kuhala in to zelo dobro. Potem je za cel mesec zbolela. Naznanila pa nas ni nikoli več.

Pripovedoval je in pripovedoval. Tako se je razživel, da ga ni bilo več prepoznati. Oba, on in

čijo in so se po vojni vrnili na popolnoma prazno domačijo. Danes pa imajo lepo gostilno in trgovino. Ljudje jim zaupajo kljub temu, da je tam veliko nemško govorečih ljudi. Korošci gledajo na to, kaj je v življenju kdo ustvaril, in ljudem, ki jim to uspe, priznajo in jim zaupajo. Tako so tega nacionalno zavednega in dobrega gospodarja predlagali za člana deželnega zbora, takoj po izvolitvi pa je bil v Bilčovsu izvoljen še za župana.

Ob grobu Matije Verdника — Tomaža je govoril Karel Prušnik — Gašper.

stevajo ter hujskajo ljudi proti Jugoslaviji. Največja napaka pa je v tem, da se Slovenci ideološko cepimo: skupina napredno usmerjenih in druga skupina pod močnim vplivom klerikalizma duhovnikov emigrantov.«

Gonja proti Slovincem je posebno letos zelo huda, ker je letos 50-letnica plebiscita. Deželna vlada Koroške se sicer trudi, da bi proslave ob 10. oktobru ne izpadle preveč šovinistično, vendar so te fašistične organizacije zelo močne.

zadevajo ti ljudje, da bi ostali Slovenci, toda občutek imam, da ko bodo odšli tovariši, kot so Weiss, Prušnik, Lapuš, Ogris... bo prekinjena ta tesna zveza, ki danes obstoja. Vem, da se bo tov. Ogris trudil, da bi čim več pravic izbojeval za Slovence, toda vem, da stari Ojcel ne govori zastoj: »Nemec je Nemec. Kardar je bilo za toleži po Slovincu, so si bili vedno enotni!«

Žal, zares žal mi je, da je tako!

DANICA DOLENC

Velika selitev

Medtem ko ste se ostali namakali v morju, jezerih, plezali v hribe in uživali zasluženi počitek na dopustu, so nekateri v tovarni delali po 16 ur na dan. In to vse nedelje in praznike!

Obiskala sem jih med kolektivnim dopustom. Ogromna hala nove pnevmatikarne se je vztrajno polnila. Vse je hitelo, saj je bilo za tako veliko delo na razpolago kaj malo časa. Treba je bilo preseliti in opraviti še vsa drobna popravila na strojih.

Miro AMBROŽIČ je bil s svojimi monterskimi in vzdrževalnimi skupinami vedno in povsod prisoten:

● Kaj meniš o tej preselitvi?

»Načrt in realizacija sta dvojce. Vso preselitev smo vnaprej nari-

Moram pa priznati, da so bili najboljše čiščenje stroji v obratu IV.«

Vsi stroji so sedaj lepo prebarvani z lepo pastelno zeleno temeljno barvo in vse izgleda kot novo. Toda kaj storiti, da bi tako tudi ostalo!?

»Treba bi bilo vpeljati določen čas za čiščenje strojev, kot ga imajo na Češkem. Vodja izmene jih pregleda po vsaki izmeni. Ta potem dovoli, da gre delavec domov, ali pa tisti, ki pride v naslednjo izmeno, stroja sploh ne prevzame, če ni popolnoma čist. Tako imajo čiščenje vsak dan, ob petkih pa dve uri generalnega čiščenja.

Zdaj bi pri nas lahko vpeljali red, ko je še vse novo. Zaradi zamujenega časa za čiščenje strojev ne bo prav nič manj narejenega. Od tega je odvisna disciplina, kva-

Diagonalni vertikalni rezalni stroj je nekaj nagajal: »Danes ga je treba usposobiti, pa če smo do 10. ure zvečer tukaj,« so dejali.

Inž. SKUMAVC: »Selitev je šla točno po programu. Treba pa je dati priznanje ljudem — projektantom, konstruktorjem, nadzor-nim organom, službi vzdrževanja in energetike ter službi za organizacijo proizvodnje, ki je imela tukaj stalne predstavnike. Leti so omogočili, da so delavci lahko že prvi dan, ko so prišli na delo, pričeli normalno delati.

S tem pa selitev še ni zaključena; septembra bomo začeli montirati nove BOM-preše za avtoplašče in po programu naj bi bila vsa pnevmatikarna preseljena in usposobljena za normalno obratovanje do sredine aprila 1971.

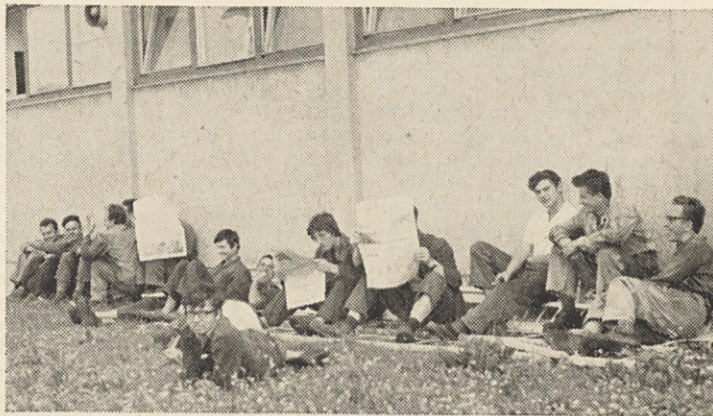
To, kar sedaj delajo stroji, je praktično samo polovica zmogljivosti projektirane kapacitete pnevmatikarne. Naslednja faza je izgradnja valjarne in napolnitev obstoječih oddelkov s stroji.

V teh obstoječih prostorih bo še proizvodnja transportnih trakov in avtoplaščev. Dodatno pa pride v ta prostor proizvodnja avtozračnic, ki je zdaj v tehnični hali in pa proizvodnja velopnevmatike iz obrata I.

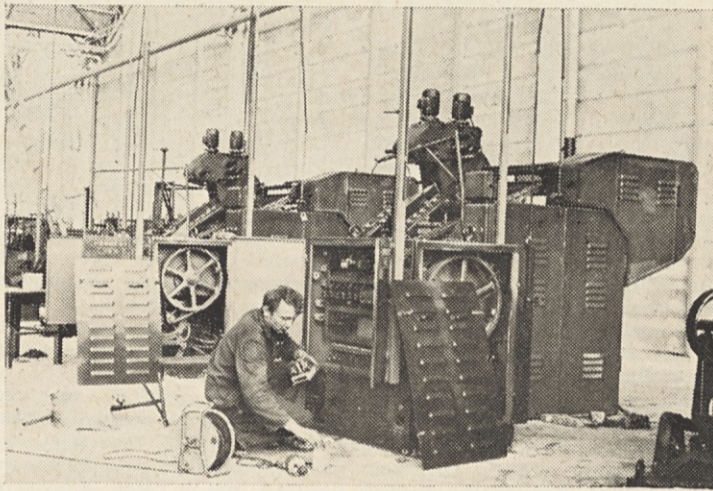
Pri selitvi so bli stroji in garderobe v nemogočem stanju. Strahotno vse umazano! Eden osnovnih pogojev za dobro kvaliteto in normalno počutje ljudi je to, da drže čistočo na delovnem mestu in v sanitarijah ter garderobah.«

Obiskala sem tudi naše vzdrževalce v obratu I in IV. Tu ni bilo velikih del kot v obratu II, imeli pa so dosti opraviti s popravili, zamenjavo ležajev, urejevanjem ventilacij, menjavo tesnil, menjavo reductorjev, itd.

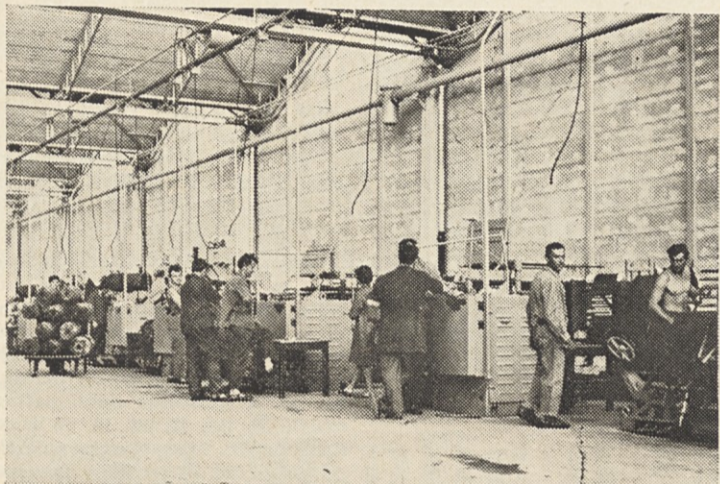
Kotlarna obrata I izgleda sedaj kot lepa nova kuhinja. Vse so popravili, prečistili, prešamotirali, uredili ventilacijo, očistili jaške. V tej kotlarni bo sedaj res veselo delati. Kotlarna v obratu IV pa je dobila vse nove ekranske cevi, novo šamotno steno in strop. Tokrat so naši ljudje opravili res veliko delo, za kar jim gre vsa zahvala. Sedaj pa si bodo lahko privoščili res zasluženi dopust. D. D.

Opravili so veliko delo s tem, da so prestavili konfekcijske stroje v novo halo. Po napornem delu pa se takšen predah kar prileže. V času, ko smo se mi grelj na morju in v gorah je bil za naše vzdrževalce povsem običajen delovni čas.

Tudi električarji so opravili veliko in zahtevno delo. Vsem skupaj čestitamo!

Posnetek je nastal v prvih urah po kolektivnem dopustu. V novih prostorih so konfekcionerji avtoplaščev kar malce »plavalci«. Ni bilo še vse na svojem mestu.

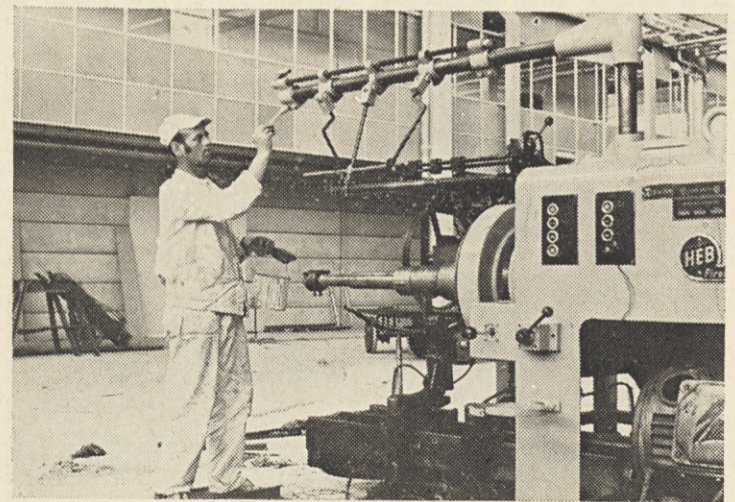
sali, izračunali čas za selitev, določili skupine, videli pa smo, da ne moremo delati točno po načrtu, ker ni dovolj orodja za tako veliko delo. Kombinirati moramo viličarje, dvigala, ročne pripomočke, vzvode in tudi ljudi.

Največji problem smo imeli s progo, ker ni bila pravočasno dobavljena. Potem moramo pa še gledati, da imamo obenem na razpolago elektrikaarje, instalaterje in mehanike, da delajo v pravem zaporedju.

Ker čakamo še 30 vozičkov, smo morali postaviti stroje za izdelava-

liteta dela in ne nazadnje, veselo do dela. Čisti stroji naj bodo ponos vodjem oddelka in delavcem!

Pri nas pa je prava svinjarija. Ko smo selili garderobne omari-ce, smo v njih nabrali za dva voza umazanije. Pa ko bi naši ljudje imeli kaj čuta za družbeno imovino!? je kar sulo iz Mira. »Dva delavca imamo samo za vzdrževanje sanitarij. Mimogrede nam zmanjka pipa. Cela pipa alj pa še celo cel lijak. Ko bi se naši ljudje že enkrat zavedali, da jemljejo sami sebi in da uničujejo tudi sami sebi!«

Tudi pleskarji so pripomogli, da konfekcijski stroji lepše izgledajo.

vo hlačnic po starem sistemu in ne po načrtu.

Stroji so sicer postavljeni tako, da se po vrsti dopolnjujejo s funkcijami. Faze dela si sledijo v pravilnem zaporedju.

»Čistoča strojev je pa pod kritiko! Kar napiši!« se je jezil tov. Ambrožič. »Sami delavci, ki delajo pri teh strojih, so en cel teden čistili vsak svoj stroj.

Zadnjo soboto so povečini preizkušali že postavljene stroje. Okrog vsakega so se vrtili elektrikaar, ključavničar, delavec, ki pri njem dela in vodje izmene. Tako da bo za naslednji teden vse pripravljeno za nemoteno proizvodnjo. Vse stroje pa mora prej pregledati komisija za pregled strojev pri oddelku za varstvo pri delu.

Sava sodeluje na sejnih

Eden izmed izredno pomembnih stikov med proizvajalci in potrošniki so sejmi in razstave, kajti poleg velike možnosti prikazovanja izdelkov delovne organizacije tam razstavijo najnovejše iz proizvodnih programov. Poleg številnih obiskovalcev-potrošnikov so sejmi in razstave osrednja priložnost velikim trgovcem, ki predstavljajo, zastopajo, iščejo, kupujejo in — prodajajo.

Zato je razumljivo, da tudi pri nas, v Savi, sejmom in razstavam posvečamo veliko pozornost — finančno in strokovno. V marketingu imajo za vsako leto o tem pripravljen svoj delovni (sejemski) koledar.

Kako delajo oz. na katerih sejnih smo in bomo sodelovali, kakšno je med potrošniki zanimanje za naše izdelke?

V letošnjem letu smo do sedaj razstavljali na dveh sejnih: v Beogradu in v Zagrebu.

V aprilu je bil v Beogradu tradicionalni sejem »Motora i motornih vozila«, na katerem smo kot vsako leto nastopali tudi mi. Na njem smo predstavili ves asortiment pnevmatike in ostale tehnične predmete, ki se uporabljajo v avtomobilski industriji: klinasti jermeni, nekatere vrste cevi in profilov ter avtopreproge. Od umetnega usnja smo razstavljali TAPO material, ki je uporaben za tapaciranje avtomobilskih sedežev in ostalih oblaženih delov v avtomobilski industriji.

Letos nismo samostojno razstavljali še na nobenem sejmu v inozemstvu, pač pa smo v skupini razstavnih eksponatov SLOVENIJA ŠPORTA, ki je razstavljala na razstavi športnih artiklov v Mün-

chenu, prikazali tudi mi asortiman ležalnih blazin.

V naslednji polovici leta nastopamo še na dveh sejnih. V septembru na jesenskem zagrebškem velesejmu, s kompletnim asortimentom naše proizvodnje, oktobra pa kot vsako leto v Beogradu na sejmu »Moda u svetu«. Tudi na tem sejmu bomo razstavljali umetno in naravno usnje.

Na dosedanjih sejnih je bilo zanimanje za naše proizvode zelo veliko. Na sejmu »Motora i motornih vozila« so povpraševali predvsem za potniško pnevmatiko, toda na žalost nimamo dovolj kapacitet, da bi lahko zadovoljili celotne potrebe.

V Zagrebu na sejmu »Kože i obuče« je bilo največ zanimanje za umetno usnje, za galanterijo in oblačilno industrijo. Ker je naša razvojna služba na tem sejmu prikazala tudi dve noviteti na področju umetnega usnja in je bilo zani-

manje za to zelo veliko, lahko pričakujemo, da bodo ti materiali v bodoče za trg zelo interesantni.

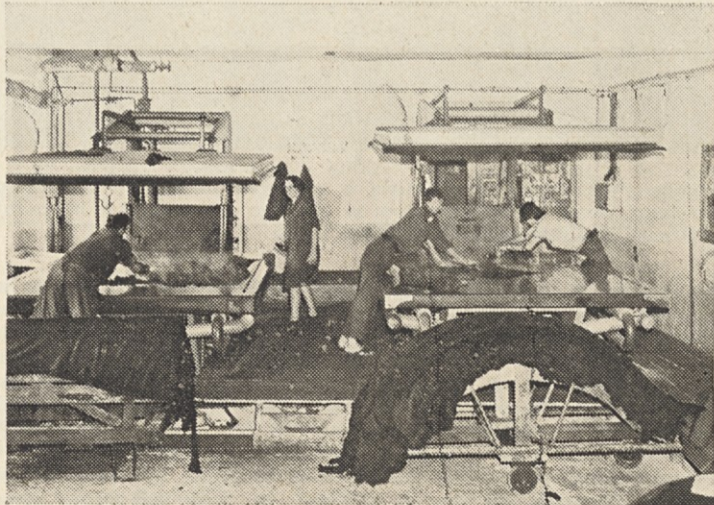
V okviru sejma »Kože i obuče« so imeli strokovnjaki in RTI Sava strokovna predavanja:

- Uporaba naših lepil za čevljarstvo,
- Umetno usnje za zgornje in spodnje dele obutve,
- Sodobne tendence v finišanju obutve,
- Problemi pri proizvodnji usnja.

Predavanja se je udeležilo precejšnje število ljudi iz raznih čevljarških podjetij.

V času sejma »Kože i obuče« je bilo tudi ocenjevanje kvalitete umetnega in naravnega usnja. Sava je za naravno usnje — prešani nubuk dobila priznanje v obliki plakete in diplome na XIX. mednarodnem tednu kože i obuče za leto 1970.

(Dalje prihodnjič)

**Šport
in
rekreacija**

1970

ODBOJKA

● sekcijo vodi tov. Marjan ZORC, konfektioner potniških avtomobilskih plaščev v delovni enoti avtopnevmatika, tel. 263.

Treningov nimajo, prirejajo občasne tekme.

OKTET

● vodja tov. Ivan KUHAR, zaposlen v službi za organizacijo proizvodnje kot terminer II, tel. 234.

ROKOMET — ženske

● vodja sekcije tov. Vojo MITROVIČ, zaposlen v službi za organizacijo proizvodnje kot planer II, tel. 235.

Treningi so vsak torek in četrtek na igrišču Stanka Mlakarja ob 16. uri.

TABORNIKI

● vodja tov. Danijel MILEC, tehtalec po recepturi v valjarni, tel. 260.

Tudi taborniki nimajo treningov prirejajo pa občasna tekmovanja.

FOLKLORA

● vodja tov. Anton BAJUK, zaposlen v službi kontrole kakovosti kot prevzemni kontrolor, tel. 269.

Folkloristi imajo vaje vsak ponedeljek in četrtek ob 19. uri v osnovni šoli Simon Jenko.

ROKOMET — moški

● vodja je tov. Boris MACAROL, delovna enota naravno usnje. Dela kot administrator, tel. 003.

Treningi so vsako sredo ob 16. uri v Stražišču, na rokometnem igrišču.

**PREBERI
TU DI TI !**

**PREDSEDNIK ODBORA RUGBY
ZA ŠPORT IN
REKREACIJO**

● je tov. Anton HORVAT, zaposlen v razvojno tehnološkem inštitutu kot tehnik I. Telefon 388

● vodja sekcije je tov. Štefan ZRINSKI, ki je zaposlen v službi kontrole kakovosti kot laborant I, tel. 0004 (obrat IV)

KEGLJANJE

● vodja sekcije je tov. Janez ROBAR, zaposlen v izobraževalnem centru kot organizator, tel. 299.

Sekcija ima treninge vsak ponedeljek na kegljišču Triglava in sicer ob 18. uri.

SMUČANJE

● vodja tov. Neško TOPLAK, dela v službi kontrole kakovosti kot kontrolni tehnolog, tel. 237.

Treningov ni, pač pa pozimi večkrat organizirajo tekmovanja in rekreacijsko smučanje.

Športno in kulturno življenje v naši tovarni je zelo razgibano — in upravičeno lahko zapišem — tudi kvalitetno. Kar prelistajte nekaj številčk našega glasila, pa se boste o tem lahko sami prepričali. Zasluge za to imajo mnogi: od organov upravljanja, vodilnih delavcev, družbeno-političnih organizacij, morda pa še največ zaradi posameznikov, prizadevnih, delovnih vodij posameznih skupin in seveda športnikov. Tudi precej sredstev, ki jih vsako leto namenijo delavski svet podjetja za šport, rekreacijo in kulturo bistveno vpliva, da vsako leto več delavcev sodeluje v tej ali oni rekreacijski skupini.

V nedavnem razgovoru s predsednikom koordinacijskega odbora za šport in rekreacijo TONI-JEM HORVATOM mi je le-ta dejal, da želijo svoje delo še bolj poživeti, vanj vključiti čimveč delavcev ter šport in kulturo delavcem tudi čimbolj približati.

V ta namen objavljamo danes slike vseh vodij ekip, njihove naslove v tovarni ter raspored treningov. Obenem vas vabimo, predvsem mlajše, da se pridružite športnikom ali kulturnikom tiste skupine, kjer vas delo najbolj veseli.

ŠAH

● sekcijo vodi tov. Vid GAZVODA, zaposlen v razvojno-tehno-loškem inštitutu kot razvojni teh-nik, tel. 204.

Treningov nimajo, pač pa pri-rejajo občasne turnirje.

NOGOMET

● vodja Vule CICMIL, predde-lavec v cevarni, tel. 296.

Treningov nimajo, pač pa pri-rejajo občasna tekmovanja.

PLANINSTVO

● vodja planincev je tov. Ka-rel PADJERA, zaposlen v finančni službi kot finančni računovodja, tel. 7.

Planinska sekcija prireja obča-sne izlete.

NAMIZNI TENIS

● vodja Anton KORENJAK, za-poslen v službi kontrole kakovosti kot tekoči kontrolor, tel. 230.

S treningi bodo pričeli avgusta, in sicer bodo treningi vsak torek in petek v domu Partizan Stražišče ob 17. uri.

STRELJANJE

● sekcijo vodi tov. Dominik POZENEL, zaposlen v službi kontrole kakovosti kot vodja preizkusne postaje, tel. 270.

Treningi so vsak ponedeljek, sredo in petek ob 16. uri v jedilnici obrata I.

REFERENT ZA ŠPORT PRI TK ZM SAVA

● je tov. Jože HORVAT, zaposlen v delovni enoti valjarna kot skladiščnik, tel. 201.

